

Європейський досвід організації наукової діяльності

06.04.2018

Романенко О., доктор філософії в економіці, доцент КНТЕУ, член Ради молодих вчених при МОН

Гарет О'Нейл: «Критичний підхід і вільне висловлення думок є вирішальним для демократії в Європі»

Європейська рада докторантів і молодих учених (Євродок) є неурядовою організацією зі штаб-квартирою у Брюсселі. Вона об'єднує національні організації докторантів і молодих учених з 35 країн Європи, що репрезентують інтереси молодих учених на європейській арені (DT.UA).

Україна є членом Євродоку з 2014 р. Інтереси молодих українських науковців у Євродоку представляє Рада молодих учених при МОН.

Про те, що хвилює європейську наукову молодь, розповів президент Євродоку Гарет О'Нейл.

– *Пане Гарет, які виклики нині стоять перед молодими вченими Європи?*

– Основні виклики, які Євродок вважає істотними для молодих науковців Європи, – це брак можливостей залишитися в академічному середовищі і перехід на неакадемічний ринок праці; перехід до відкритої науки (Open Science) і зростання кількості питань психічного здоров'я (mental health issues) в академічних колах.

– *Як Європейська рада докторантів і молодих учених впливає на розв'язання цих проблем?*

– Євродок координує діяльність робочих груп з молодих науковців і спеціалістів з різних важливих тем. Наші робочі групи працюють у таких напрямках: питання зайнятості та кар'єри; відкрита наука і питання психічного здоров'я для молодих науковців.

– *Чому важливо, щоб асоціації молодих учених у Європі об'єднувалися для розв'язання спільних проблем?*

– Євродок представляє асоціації молодих науковців (у Європі молоді науковці (early-career researcher) не обмежуються віком, а визначаються позицією в кар'єрному розвитку. – О.Р.) з 32-х країн Європи. Ця співпраця має вирішальне значення для визначення важливих проблем молодих учених та їх розв'язання.

– *Які результати такої співпраці?*

– Євродок організовує семінари і конференції для тих, хто розпочинає наукову кар'єру; проводить опитування і розробляє політику для молодих науковців у Європі – як-от, наприклад, наша недавня заява щодо Рамкової програми-9.

– *Які реформи у сферах освіти і науки відбуваються нині в Європейському Союзі?*

– Європейська комісія вважає, що освіта і наукові дослідження в Європі мають бути більш відкритими. Концепція «Відкрита наука» передбачає обмін онлайн-інформацією про навчальні матеріали, дослідницькі дані та результати досліджень. Така політика кардинально змінить науку в Європі.

– *Як концепція «Відкрита наука» може бути реалізована на практиці?*

– Наразі найбільш розвинені два методи. Open Science – це відкритий доступ Open Access та відкриті дані Open Data. Метою Open Access є відкриття дослідницьких публікацій у журналах і сховищах. Метод Open Data передбачає відкриття даних досліджень у форматі FAIR (Findable Accessible Interoperable Reusable – доступний для пошуку, сумісний з багаторазовим використанням).

– *Які механізми існують в Європі для заохочення молоді працювати у сфері науки?*

– Європейський Союз приділяє велику увагу науці та її ролі в суспільстві. Цікава ініціатива Асоціації випускників Марії Кюрі – My Science Super Heroes (Моя наука Супергерої). Вона спрямована на залучення дітей до науки і таким чином заохочує їх прагнути ставати вченими.

– *В умовах онлайн-технологій навчання зменшується попит на «живе викладання» в університетах, відповідно значно зменшується попит на працю професорсько-викладацького складу. У зв'язку із цим постає питання: де молоді вчені Європи можуть знайти роботу, якщо вакансій в університетах немає?*

– Одна з головних проблем, з якою молоді науковці стикаються в Європі, – це те, що вони змушені залишати університети. Відтак у них часто виникає почуття розчарування від того, що вони не змогли залишитися в науковій галузі. Справді, шанс залишитися працювати в академії на все життя реально невеликий, але є чимало можливостей для кар'єри в державному та приватному секторах.

– *Як високий рівень мобільності позначається на сім'ях молодих дослідників?*

– Молоді дослідники – це справді високомобільні люди, вони часто подорожують усередині своїх країн та поза їхніми межами з метою здійснення докторських та постдокторських досліджень. Така мобільність є стресовою для них самих та їхніх сімейних стосунків і навіть може змусити молодих дослідників відкласти створення сім'ї.

– *Які програми підтримки дітей та сімей молодих учених є в Європі?*

– Мені не відомі жодні структурні інституційні програми в Європі, які пропонували б підтримку сімей молодих учених і дослідників. Незважаючи на те, що це загальноприйнята практика в державному і приватному секторах для початківців-професіоналів. Тому, вважаю, академічна сфера повинна пропонувати більшу підтримку сім'ям молодих учених.

– *Чому для країн важливо мати певну критичну масу інтелектуалів, науковців? Як це впливає на загальне соціально-економічне становище держави?*

– Вчені й інтелігенція дають критичну оцінку нашим суспільствам, працюють над розвитком нашої громадськості як соціально, так і науково. Критичний підхід, вільне висловлення думок та наукових висновків є вирішальним для демократії в Європі.